

בל שנהבאת בחוינה. תימה אמאי קרי אין כמו רע לפי שאינה נחבאת באגרופו והלא היא רומת תמתייה: על ארם שבחו רע שיבוע להסיטו אמאי טהור הלל יעמא התחמון לעלין ועוד הטומאה להסיטו אמאי טהור הלל יעמא התחמון לעלין ועוד הטומאה

לא א ב ג ח ט י פ"ה מהל' מטמאי משכב ומושב הלאה ז סמך עשין רמב: לא ד ה ו ז' מ"ח פ"ו מהלכות טומאת מת הלכה יא:

באילו שכוחה רע ובסוכה שכוחה רע טמא היכי דמי אילו שכוחה רע אמרי דבי ר' ינאי: ככל שאין בעיקרו לחוק רובע היכי דמי סוכה שכוחה רע אמר ר"ל: ככל שנהבאת (6) בחוינה תנן התם (7) המהולך בבית הפרס על גבי אבנים שיכול להסיט על האדם ועל הבהמה שכוחה רע טמא ה"ד אדם שכוחה רע אמר ר"ל: הכל שרוכבו וארכבותיו נוקשות ה"ד בהמה שכוחה רע אמרי דבי ר' ינאי: כל שרוכבה מטילה גללים אמרי דבי ר' ינאי לתפלה ולתפילין ד' קבין לתפלה מאי היא דתניא י' הנושא משאווי על כתופו והגיע זמן תפלה פחות מד' קבין (8) מפשילין לאחוריו ומתפלל ארבעה קבין מניה ע"ג קרקע ומתפלל לתפילין מאי היא דתניא היה נושא משאווי על ראשו ותפילין בראשו אם היו תפילין רוצות אסור ואם לאו מותר באיזו משאווי אמרו במשאווי של ארבעת קבין תני רבי חייא המוציא זבל על ראשו ותפילין בראשו ה"ו לא יסלקם לצדידין ולא יקשרם במתניו מפני שהוא נוהג בהן מנהג ביון אבל קושרם על זרועו במקום תפילין משום דבי שילא אמרו אפילו מטפחת שלהן אסור להניח על הראש שיש בו תפילין וכמה אמר אביי אפילו רבעא דרבעא דפומבדיתא: אמר ר' יהודה מאי קצבה בכרי אלא אם יש בו כדי נפילה: וכמה כדי נפילה ר' אמי אמר רבי יוחנן ארבעה (10) סאין לכור רבי אמי דיליה אמר שמונת (11) סאין לכור אמר ליה ההוא סבא לרב חמא בריה דרבה בר אבוה אסברה לך בשני דרבי יוחנן הוה שמינה ארעא בשני דרבי אמי הוה כחישא ארעא תנן התם (12) הרוח שפיזרה את העומרין אומדים אותה כמה לקט ראויה לעשות ונותן לעניים רש"ב"ג אומר נותן לעניים כדי נפילה וכמה כדי נפילה כי אתא רב דימי אמר ר' אלעזר ואיתימא ר' יוחנן ארבעת קבין לכור בעי רבי ירמיה לכור זרע או לכור תבואה למפולת יד או למפולת שוורים ת"ש דכי אתא רבין א"ר אבוה א"ר אלעזר ואמרי לה אמר ר' יוחנן ארבעת קבין לכור זרע ועדיין תיבעי לך למפולת יד או למפולת שוורים תיקו: (13) המקבל שדה מחבירו ואכלה חגב או נשדפה אם מכת מדינה היא מנכה לו מן חכורו אם אינה מכת מדינה אין מנכה לו מן חכורו ר' יהודה אומר אם קיבלה הימנו במעות בין כך ובין כך אינו מנכה לו מחכורו: (14) ה"ד מכת מדינה אמר רב יהודה כגון דאישידוף רובא דבאגא עולא אמר כגון שנשדפו שדות מארבע רוחותיה אמר עולא בעו במערבא נשדף תלם אחד על פני כולה מאי נשתייר תלם אחד על פני כולה מהו אפסיקא בירא מאי אפסיקא

לב ז מ"י פ"ה מהלכות תפלה הלכה ה סמך עשין יט ט"ו ט"ז ח"ט פ"ד מהל' תפילין הלכה ט סמך עשין יט ט"ו ט"ז ח"ט פ"ד מהל' פסח ובהג"ה ר"ד אלפס ס"ט מא ובהג"ה ר"ד אלפס ס"ט ח"ט פ"ד מהלכות פסח ע"ה: לחי ב מ"י פ"ה מהל' שבת הלכה ה סמך עשין פט ט"ו ט"ז ח"ט פ"ד מהל' סוכה ע"ה:

מובא רש"י

מנכה. מקורו בחכור ב

עלו. זו וטהור לאילן שכתו רע או לטובה ענף אילן שכוחה רע: טמא. הטהור שזיזן שהאילן או הסוכה כמה רע נכפפת תמתייה וכדד העליון על התחתון ושענן עליו מכחו של עליון וזין זב שנשען על הטהור וזין טהור שנשען על הזב טמא: שאין בעיקרו לחוק.

בכחו רוצע הקב: שנהבאת (5) בחוינה. שנתמנת באחזקה שהאוחז בה טומנה בכף ידו: המהלך צבים הפרס. שדה שנתרש בה קצר חשו ועלם כשעורה שמתמא בצרף והן נסתות מחמת העובר עליהן ועלם כשעורה ניסת מכחו. או רכב(9) מי שרוצה לכוון טהרות על אדם או שמהם שכתו רע והולכיהו עליהן טמא הרוכב לה מיעבד נרכב דטמא דכלאו היסט צבים נמי טמא המהלך צבים הפרס אלף הרוכב טמא דכין דכח התחמון רע מחמת משא העליון ניסטו והכי כאלו מסיטו הוא וכת התחמון אינו מועיל להלילו אלא ככו יפה אבל אם היה כמו יפה לא חשיב משא העליון ואינו מסיטו: נוקשות. זו לזו: ארבעה קבין. היו שיעור משוי: מפילין לאחוריו. שאין כוזבין מונע מלהתכוין לזו: רוללו. מתממעות מחמת המשא: ואם לאו. שהוא קל או שאינו מוטל עליהן: באיזה משאוי. היו רשיה: במקום ספילין. אצל תפילין של יד: אפילו מטפחה שלהן. שכוירין בה תפילין צלילה: אסור. להניח לראש משאוי על הראש בשעה שמתפילין צמקומן מונחין וכמה. יהא צמאוי ויהא אסור להניחו על הראש אפילו דר' שילא: ריבעא דריבעא. רביע לטרף. דבר מועט הוא: ס"ד סאין [ורע] לכור. לבית קרקע כור והוא אלף ותמש מאות אמה אורך של ג' אמה רוחב דחצר המשכן היו סאמים והוא מאה על ג' וכור ג' סאין וזין מרובע וזין ארוך וקצר לפי חשבון זה שיעורו: אפסיקא לך. לאו דרבי אמי פליג אדרבי יוחנן רביה אלף שהעולם מתקלקל והולך: כימי ר' יוחנן הוה שמינה ארעא. ודיו לבית כור צד סאין ושני דר' אמי כבר הוכחה ולריכה ח' סאין: הרוח שפיזרה את העומרין. שדה ויסיס את הלקט של עניים המפוזר בשדה ואין ידוע כמה לקט היה שם למטה מן העומרין

הגהות הב"ח

(6) גמ' שנהבאת באחזקה חנן הסם המהלך צבים הפרס על גבי אבנים שאינו יכול להסיטן על האדם ועל הבהמה שכוחה רע אמרי דבי ר' ינאי: כל שרוכבה מטילה גללים אמרי דבי ר' ינאי לתפלה ולתפילין ד' קבין לתפלה מאי היא דתניא י' הנושא משאווי על כתופו והגיע זמן תפלה פחות מד' קבין (8) מפשילין לאחוריו ומתפלל ארבעה קבין מניה ע"ג קרקע ומתפלל לתפילין מאי היא דתניא היה נושא משאווי על ראשו ותפילין בראשו אם היו תפילין רוצות אסור ואם לאו מותר באיזו משאווי אמרו במשאווי של ארבעת קבין תני רבי חייא המוציא זבל על ראשו ותפילין בראשו ה"ו לא יסלקם לצדידין ולא יקשרם במתניו מפני שהוא נוהג בהן מנהג ביון אבל קושרם על זרועו במקום תפילין משום דבי שילא אמרו אפילו מטפחת שלהן אסור להניח על הראש שיש בו תפילין וכמה אמר אביי אפילו רבעא דרבעא דפומבדיתא: אמר ר' יהודה מאי קצבה בכרי אלא אם יש בו כדי נפילה: וכמה כדי נפילה ר' אמי אמר רבי יוחנן ארבעה (10) סאין לכור רבי אמי דיליה אמר שמונת (11) סאין לכור אמר ליה ההוא סבא לרב חמא בריה דרבה בר אבוה אסברה לך בשני דרבי יוחנן הוה שמינה ארעא בשני דרבי אמי הוה כחישא ארעא תנן התם (12) הרוח שפיזרה את העומרין אומדים אותה כמה לקט ראויה לעשות ונותן לעניים רש"ב"ג אומר נותן לעניים כדי נפילה וכמה כדי נפילה כי אתא רב דימי אמר ר' אלעזר ואיתימא ר' יוחנן ארבעת קבין לכור בעי רבי ירמיה לכור זרע או לכור תבואה למפולת יד או למפולת שוורים ת"ש דכי אתא רבין א"ר אבוה א"ר אלעזר ואמרי לה אמר ר' יוחנן ארבעת קבין לכור זרע ועדיין תיבעי לך למפולת יד או למפולת שוורים תיקו: (13) המקבל שדה מחבירו ואכלה חגב או נשדפה אם מכת מדינה היא מנכה לו מן חכורו אם אינה מכת מדינה אין מנכה לו מן חכורו ר' יהודה אומר אם קיבלה הימנו במעות בין כך ובין כך אינו מנכה לו מחכורו: (14) ה"ד מכת מדינה אמר רב יהודה כגון דאישידוף רובא דבאגא עולא אמר כגון שנשדפו שדות מארבע רוחותיה אמר עולא בעו במערבא נשדף תלם אחד על פני כולה מאי נשתייר תלם אחד על פני כולה מהו אפסיקא בירא מאי אפסיקא

הגהות הגר"א

(1) א ב ג ח ט י פ"ה מהל' מטמאי משכב ומושב הלאה ז סמך עשין רמב: לא ד ה ו ז' מ"ח פ"ו מהלכות טומאת מת הלכה יא:

זמן תפלה פחות מד' קבין (8) מפשילין לאחוריו ומתפלל ארבעה קבין מניה ע"ג קרקע ומתפלל לתפילין מאי היא דתניא היה נושא משאווי על ראשו ותפילין בראשו אם היו תפילין רוצות אסור ואם לאו מותר באיזו משאווי אמרו במשאווי של ארבעת קבין תני רבי חייא המוציא זבל על ראשו ותפילין בראשו ה"ו לא יסלקם לצדידין ולא יקשרם במתניו מפני שהוא נוהג בהן מנהג ביון אבל קושרם על זרועו במקום תפילין משום דבי שילא אמרו אפילו מטפחת שלהן אסור להניח על הראש שיש בו תפילין וכמה אמר אביי אפילו רבעא דרבעא דפומבדיתא: אמר ר' יהודה מאי קצבה בכרי אלא אם יש בו כדי נפילה: וכמה כדי נפילה ר' אמי אמר רבי יוחנן ארבעה (10) סאין לכור רבי אמי דיליה אמר שמונת (11) סאין לכור אמר ליה ההוא סבא לרב חמא בריה דרבה בר אבוה אסברה לך בשני דרבי יוחנן הוה שמינה ארעא בשני דרבי אמי הוה כחישא ארעא תנן התם (12) הרוח שפיזרה את העומרין אומדים אותה כמה לקט ראויה לעשות ונותן לעניים רש"ב"ג אומר נותן לעניים כדי נפילה וכמה כדי נפילה כי אתא רב דימי אמר ר' אלעזר ואיתימא ר' יוחנן ארבעת קבין לכור בעי רבי ירמיה לכור זרע או לכור תבואה למפולת יד או למפולת שוורים ת"ש דכי אתא רבין א"ר אבוה א"ר אלעזר ואמרי לה אמר ר' יוחנן ארבעת קבין לכור זרע ועדיין תיבעי לך למפולת יד או למפולת שוורים תיקו: (13) המקבל שדה מחבירו ואכלה חגב או נשדפה אם מכת מדינה היא מנכה לו מן חכורו אם אינה מכת מדינה אין מנכה לו מן חכורו ר' יהודה אומר אם קיבלה הימנו במעות בין כך ובין כך אינו מנכה לו מחכורו: (14) ה"ד מכת מדינה אמר רב יהודה כגון דאישידוף רובא דבאגא עולא אמר כגון שנשדפו שדות מארבע רוחותיה אמר עולא בעו במערבא נשדף תלם אחד על פני כולה מאי נשתייר תלם אחד על פני כולה מהו אפסיקא בירא מאי אפסיקא

שמין אותו ב"ד הולכין עליה ושמין כמה לקט שדה זו ראויה להעשות בכל שנה: רש"ב"ג אומר. אין הדבר כריך אומד כבר קאוב כדי נפילה ועומר ונותן לעניים כדי ניפול לקט הקלוז. ולקמן מפרש להו: לכור זרע. לשדה שזרעו בה כור או לשדה שלוקט בה כור תבואה. ואם תמצא לומר לכור זרע: למפולת יד או למפולת שוורים. יש מקום שזרעין את התבואה צד יוש מקום שנותנין הזרע בעגלה מנוקפת ומולכין השוורים את העגלה על המחרישה והזרע הוא נופל והולך והרבה זרע כריך למפולת שוורים יותר ממפולת יד. וקא מיעבד לן לשדה של זרע כור למפולת יד שלה שיערנו צלקט שלה ארבעת קבין או לכור זרע למפולת שוורים: (15) מכת מדינה. מפרש בגמ'. והא לימא אלא בחכירותא דאי בקבלנותא מאי מנכה לו איכא מה שימצאו יתלוקו: אינו מנכה. לחמר לו מזלך גרס: בין כך ובין כך. אפילו היא מכת מדינה אינו מנכה של המעות לא נגזרה גזירה הלך לא עליה היתה פורענות זו: (16) רובא דבאגא. (17) רוב הנקעה שזו בתוכה: נשדף תלם אחד. ולא יותר משדות שהן סביבותיה ואותו תלם כל סביבות שדה זו: תלם. שורות המענה: נשתייר תלם אחד. כל סביבותיה שלא נשדף ושרע שדות סביבותיה נשדפו וגם זו נשדפה: מהו. מי אמרין דכין דנשתייר תלם אחד על פני כולה שלא לקתה אין זו מכת מדינה אלא מזלו או דלמא האי שירא לאו כלום היא: אפסיקא בירא מהו. אם היו ארבע שדות שהן סביבותיה צורות ושאר שדות סביב סביב נשדפו מי אמרין ד' שדות סביבותיה לא נשדפו או דילמא אמר ליה אם היו זרועות אף הם נשדפו: אפסיקא בירא. שדה צור הפסיק בין השדות לזו: אפסיקא. היו אותן סביבותיה זרועות שחת למאכל בהמה ולא נשדפו והן הפסיקו בין השדות לזו:

מאי (18) אבא ר' אבהו אשמינה אמר ר' אבהו כור קלוב כור קלוב כדי נפילה ועומר ונותן לעניים כדי ניפול לקט הקלוז. ולקמן מפרש להו: לכור זרע. לשדה שזרעו בה כור או לשדה שלוקט בה כור תבואה. ואם תמצא לומר לכור זרע: למפולת יד או למפולת שוורים. יש מקום שזרעין את התבואה צד יוש מקום שנותנין הזרע בעגלה מנוקפת ומולכין השוורים את העגלה על המחרישה והזרע הוא נופל והולך והרבה זרע כריך למפולת שוורים יותר ממפולת יד. וקא מיעבד לן לשדה של זרע כור למפולת יד שלה שיערנו צלקט שלה ארבעת קבין או לכור זרע למפולת שוורים: (15) מכת מדינה. מפרש בגמ'. והא לימא אלא בחכירותא דאי בקבלנותא מאי מנכה לו איכא מה שימצאו יתלוקו: אינו מנכה. לחמר לו מזלך גרס: בין כך ובין כך. אפילו היא מכת מדינה אינו מנכה של המעות לא נגזרה גזירה הלך לא עליה היתה פורענות זו: (16) רובא דבאגא. (17) רוב הנקעה שזו בתוכה: נשדף תלם אחד. ולא יותר משדות שהן סביבותיה ואותו תלם כל סביבות שדה זו: תלם. שורות המענה: נשתייר תלם אחד. כל סביבותיה שלא נשדף ושרע שדות סביבותיה נשדפו וגם זו נשדפה: מהו. מי אמרין דכין דנשתייר תלם אחד על פני כולה שלא לקתה אין זו מכת מדינה אלא מזלו או דלמא האי שירא לאו כלום היא: אפסיקא בירא מהו. אם היו ארבע שדות שהן סביבותיה צורות ושאר שדות סביב סביב נשדפו מי אמרין ד' שדות סביבותיה לא נשדפו או דילמא אמר ליה אם היו זרועות אף הם נשדפו: אפסיקא בירא. שדה צור הפסיק בין השדות לזו: אפסיקא. היו אותן סביבותיה זרועות שחת למאכל בהמה ולא נשדפו והן הפסיקו בין השדות לזו:

מאי

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא

קו.

עין משפט
גר מצוה

(א) ערכין בט: [ע"ש],
(ב) לעיל לג' לקמן קט"ו,
(ג) ערכין כה"ל (ד) לעיל
מ"א. [ע"ש] ג"ל: (ה) ס"א
(ו) ענינים כה"ל (ז) ס"א
א"ת: רש"ל.

הגהות הב"ח

(א) ג' אכל היכא דליכא
תבואה סלקא: (ב) רש"י
ד"ה הא אכיל וכו' דידה
גמ' ספ"ד ואמ"כ מ"ה
סלקא ליה: (ג) רש"י
ד"ה אכל וכו' דאי אמרת
בשלמא דמכת מדינה:
(ד) בא"ד כי אישתדוף
רוכא: (ה) ד"ה מתיב וכו'
רוח גבורה כל"ל וכו'
ו' נמקט:

מוסף רש"י

אינו עולה לו מן
המגן. השני שנים, דהא
שני תבואות כתיב, שני
שנים הראוין לתבואה
תסבה כד לוקח ירדני
כ"ה: אפקעתא דמלכא
היא. מלת המלך ויכיר
ד"ה: דמתין עד דובי
בקרנייה. ר' תימל בן
דוסא הו' ליה הך ע"י,
אמר ליה קא מפסדן ע"ן
(שד"ת) אמר לי קא מפסדן
ויכלניה דובי (דובים חאכ"ס
בשדות) ואי לא כל חדא
ותדא מתיב לאורחא דוכא
בקרנייה, לאורחא אינו כל
חדא ותדא דוכא בקרנייה
(תענית כה"ל רש"י).

מאי. מי אמרינן ארבע שדות שסביבותיה לא נשדפו או דלמא
אמר ליה אילו היו זרועות תבואה אף הן נשדפו: זרע אחר מאי.
אם תמלא לומר אפקעתא לאו הפסקה היא משום דלאו כלל
גזירת פורענות התבואה הוא דלמך ליה אילו תבואה הואי אינו
נמי אישתדוף זרע אחר מי הו'

הפסקה: ותגור אומר. מה שמקשקש
מן היולר יעשה ואמי לא בקשמי מן
השמים בתחילת השנה שילימיני
בשעורים אלא במוטין: כל שדפו. וכל
בכל מקום שהן: לתך. מולך: כולכו
ארעסיה. ואפי' ישנן בנקעה אחרת:
היפה שנת שדפון. גבי מוכר בזמן
שהיזבל נהוג שאינו מומר לו לגאול
פחות משמי שנים תנן לא צערנין
(דף בט:): או שנים כשני אליהו.
שלא ירדו גשמים: אינו עולה לו מן
המגן. שמי שנים: הא איכא תבואה
בדוכסא אפריטי. אע"ג דהוהו כאלא
אישתדוף אמרינן לתא דידה (ומל
דידה) גרס (ב) וסלקינן ליה מגרע
מדמים מה שמגיע לשנה אחת כאלו
היו זה פירות: שיש כפן תבואה.
בשום מקום צארך: אפקעתא
דמלכא. המלך ציעלו מלורעה והרי
היא כמו שאינה ולא קראה הכתוב
לישראל שנת תבואה: אלא מעשה.
אי כמתן דלימיה: לא טענה לו בגירוע.
מקדיש שדהו וצא לפדותו שנתן לו
הכתוב פדיון בתחילת היזבל חמשים
שקל כסף (ויקרא כו) ואם אחר היזבל
ותשב לו הכהן וגו' ונגרע מערכך
(סס) שנים שעברו הוא מגרע מן
החשבון כמה שמגיע להם ונותן כמה
שמגיע לשנים הנבזות. וכוון בדשביעית
כמתן דליתנהו למה הן נמנות לפחות
את הפדיון דתנן נותן סלע ופונדיון
לשנים הנבזות שזכו החשבון המגיע
לכל שנה כשאתה ממלק חמשים
סלעים למ"ט שנים נמצאו שביעיות
מועילות לגרע הפדיון דאי מלית
שבע שמיכות וממלק חמשים שקלים
למ"ט שנה מגיע לכל שנה קרוב
לסלע ודינך: למשפט ציה פירי.
הלכך סלקא ליה דגבי פדיון שדה
אחזה לא כתיב שני תבואות: לא
שנו. אם מכת מדינה היא מנכה
לו: אבל לא ורעה. ואשתדוף
רוכא דבאגא לא מנכה ליה: רבי
חנינא בן דוסא במסכת תענית:
פסם

אי הוית חוית לאשתדוף דך הו' משתייר דך מרנפשיך. גבי מוכר
איכא למימר הכי דלפילו
הרי לא נשתייר כלום דנשדף
לשנא קלילא נקט אי נמי

מאי זרע אחר מאי חימי לגבי שעורים כורע
אחר דמי או לא כל העולם כולו בשדפון
ושלו בירקון אי נמי כל העולם כולו בירקון
ושלו בשדפון מאי תיקו אמר ליה זרעה
חיטי ואזל הוא זרעה שערי ואשתדוף
רוכא דבאגא ואשתדוף נמי הנה שערי
דליה מאי מי אמרינן דאמר ליה אילו
זרעה חיטי הוה נמי משתדפא או דלמא
מצי אומר ליה אילו זרעה חיטי הוה מקיים
בי ותגור אומר ויקם לך במסתברא דאמר
ליה אי זרעה חיטי הוה מקיים בי ותגור
אומר ויקם לך ועל דרכך נגה אור נשתדפו
כל שדותיו של מחכיר ואשתדוף נמי הא
בהדיהו ולא אשתדוף רוכא דבאגא מאי
מי אמרינן כיון דלא אשתדוף רוכא דבאגא
לא מנכי ליה או דלמא כיון דאשתדוף
כולהו ארעתייה מצי אומר ליה האי משום
לתך דידך הוא דהא משתדפו כל שדותיך
במסתברא דאמר ליה אי משום לתאי דידי
הוה משתייר לי פורתא כדכתיב כי נשארנו
מעט מהרבה נשתדפו כל שדותיו של חוכר
ואשתדוף רוכא דבאגא ואשתדוף נמי הא
בהדיהו מאי מי אמרינן כיון דאשתדוף
רוכא דבאגא מנכי ליה או דלמא כיון
דאשתדוף כולהו ארעתייה מצי אומר ליה
משום לתך דידך הוא דהא משתדפו כל
שדותיך במסתברא דאמר ליה משום לתאך
הוא אמאי הכא נמי נימא ליה אי משום
לתאי דידי הוא הוה משייר לי פורתא דהוה
מקיים בי כי נשארנו מעט מהרבה משום
דאמר ליה אי הוה חוית לאישתיורי לך
מדי הוה משתייר לך מרנפשיך מתיבי
ההיתה שנת שדפון וירקון או שביעית או
שהיו שנים כשני אליהו אינו עולה לו מן
המגן קתני שדפון וירקון דומיא דשנים כשני
אליהו מה שני אליהו דלא הוה תבואה כלל
אף הכא נמי דלא הוה תבואה כלל אבל (ב)
דאיכא תבואה סלקא ליה ולא קאמרינן מכת
מדינה היא אמר רב נחמן בר יצחק שאני
התם דאמר קרא במספר שני תבואות

ימכר לך שנים שיש בהן תבואה בעולם אמר ליה רב אשי לרב כהנא
אלא מעתה שביעית תעלה לו מן המגן דהא איכא תבואה בחוצה לארץ
אמר ליה שביעית אפקעתא דמלכא היא אמר ליה מר זוטרא בריה
דרב מרי לרבינא אלא מעתה שביעית לא תעלה לו מן הגירוע אלמה
תנן הנותן סלע ופונדיון לשנה אמר ליה שאני התם דחויא למיטמחא
בה פירי אמר שמואל לא שנו אלא שזרעה וצמחה ואכלה חגב ואכל לא
זרעה כלל לא דאמר ליה אילו זרעה הוה מקיים בי לא יבשו בעת רעה
ובימי רעבון ישבעו מתיב רב ששת דרועה שהיה רועה והניח עדרו ובא לעיר
ובא זאב וטרף ובא ארי ודרס אין אומרים אילו היה שם היה מציל אלא אומדין
אותו אם יכול להציל חייב ואם לאו פטור ואמאי נימא ליה אי הוית התם הוה
מקיים בי וגם את הארי גם (את) הדוב הכה עבדך משום דאמר ליה אי הוית
חוית לאיתרחושי לך ניסא הוה איתרחושי לך ניסא כו' חנינא בן דוסא דמתין
עיוזי דובי בקרנייהו ונימא ליה נהי דלניסא רבה לא הוה חוינא לניסא וזמא
חוינא

לא מני למימר הוה מקיים כי ותגור אומר ויקם לך דנשדפא לא היה מקבל הקדוש צדק
שזרע אם לא שיעשה לו נס ולא קאמר לעיל הוה מקיים כי ותגור אומר אלא לפי

לו א מיי פ"ח מהל'
שכרות הלכה ה פגג
עשין פט טושיע ח"מ סי'
שכב סעף: ב:
לו ב ג מיי' עס טושיע
סס סעף א:
לח ד מיי' פ"ח מהל'
יזבל הלכה: י:
לש ה מיי' פ"ד מהל'
ערכין הלכה: ו:
כ ר מיי' פ"ח מהלסג
שכרות הל' ה פגג
עשין פט טושיע ח"מ סי'
שכב סעף: ב:
ז ומיי' פ"ג מהל' שכרות
הלכה ה טושיע ח"מ סי'
ללא סעף: י: וסי' עג
סעף: ו:

תורה אור השלם

1 ותגור אומר ויקם לך
ועל דרכך נגה אור:
איב כב כח
2 ויאמרו אל ידמיהו
הנביא תפל נא תחננו
לפניך ותתפל בעדנו
אל יז' אלהיך בעד כל
השארית הזאת כי
נשארנו מעט מהרבה
כאשר עניך ראות
אתנו: ידמיהו מב כ
3 במספר שנים אחר
היזבל תקנה מאת
עמיתך במספר שני
תבואת ימכר לך:
ירקא כה טו
4 לא יבשו בעת רעה
ובימי רעבון ישבעו:
חללים לו יט
5 גם את הארי גם הדוב
הכה עבדך והיה
הפלשתי הערל הזה
באחד מהם כי חרף
מערכת אלהים חיים:
שמואל א יז לו

תורה אור השלם
1 ותגור אומר ויקם לך
ועל דרכך נגה אור:
איב כב כח
2 ויאמרו אל ידמיהו
הנביא תפל נא תחננו
לפניך ותתפל בעדנו
אל יז' אלהיך בעד כל
השארית הזאת כי
נשארנו מעט מהרבה
כאשר עניך ראות
אתנו: ידמיהו מב כ
3 במספר שנים אחר
היזבל תקנה מאת
עמיתך במספר שני
תבואת ימכר לך:
ירקא כה טו
4 לא יבשו בעת רעה
ובימי רעבון ישבעו:
חללים לו יט
5 גם את הארי גם הדוב
הכה עבדך והיה
הפלשתי הערל הזה
באחד מהם כי חרף
מערכת אלהים חיים:
שמואל א יז לו

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי כבא מציעא

וקיימא בימה להדי רישא. פי' בקונט' דלימא זנב טלה כדלמך בצרכות (דף נח:) ולא דק אלא אמרין התם דעש זנב טלה אלא שכימה סמוכה לה ואומר הב לני בניי ומה שפי' בקונטרס דזיום ראשון של אדר בסוף שעה עשירית קיימא לימה בצלמנע

מעט ראשונה ושניה. וזעה ואכלה חגב או נשדפה חוזר וזורעה שנית ולא אינו זורעה אינו מנכה לו אפילו היא מכת מדינה: פלוגתא דרבי ורשב"ג גבי נשואה לראשון ומת לשני ומת במסקת יבמות: **מני אמר ליה בעל הקרקע כל יומי זרע וזרע ואיל.** כלומר כל זמן הזרעה חוזר וזורעה שמה לא הגיע זמן: **ועד אימת.** הוא משך זמן הזרעה: **עד זמן דמי אסא אריסא מדברא.** וכנס לבית בזמן שהן רגילין ליכנס דהיינו לאחר תשע שעות זיוס. קרוב לסוף העשיית קיימא לימה שהוא זנב טלה להדי רשייהו כראש כל אדם דהיינו בצלמנע הקרקע שנראה לכל אדם כאלו הוא על ראשו והן הן ימי אדר. לפי שבגלגל קבועין בו שנים עשר מזלות והיו סידרן טע"מ סא"ב מע"ק ג"ד ולעולם ששה עולין וששה שוקעין ניסון לעולם בתחילת עלות השמש טלה ממחיל לעלות ומאזנים שוקע וז' שעות המזל שזהה לעלות לאחר שמי שנת המחיל לעלות ולסוף והשוקע גמר שיקועו נמצא הששה עולים בשמים עשרה שעות זיוס וששה בילה כל ימי ניסן ראש טלה ממחיל לעלות ובלתי שור ובסיון תאוים וכן הסדר נמצא בלמד מזל דגים ממחיל לעלות בבוקר סוף ז' שעות גמר ממחיל לעלות ולסוף ארבע גמר עלייתו ושור עולה לסוף שז גמר שור עלייתו וממחיל תאוים לסוף שמונה גמר תאוים וממחיל סרטן ונמצא ראש טלה בצלמנע שהרי עברו שש שעות משהתחיל ובשש שעות ראשו מגיע לצלמנע שהרי ממחילת עליית המזל עד תחילת שיקועו שנים עשר שעות נמצא שמשעה שמתחיל לעלות עד ו' שעות מגיע לצלמנע הקרקע ולסוף שמונה שעות משעלה היו זנבו בצלמנע הקרקע נמצא בלמד זנב טלה בסוף שעה עשירית בצלמנע הקרקע הוא והכי אמרין במסכת זרכות בפרק הרואה (דף נח:) שכימה בזנב טלה הוא: **חני תשרי וכו'.** שש תקופות שהוצטחו לנה וזניו קמפרש: קלי. כנגד זרע זה בתחילת גשמים זה בתחילת החמה. וקין כנגד חורף וחרף הוא חזקו ומורשו של סמו יומי אינו לשון (חזקו טע) כלשר הייתי דימי חרפי חזקו ועיקרי. קין הוא חזקו של יצט ועל שמייצין בואותו פרק תמרים ותאנים לקיעות והן נקראין קין כדכתיב (שמואל ב טו) הלחם והקין לאכול העמרים וגו'. קור הוא סופו של סמוי וכן חוס סופו של שמש.

הזינוא קשיא וא' יתני חדא פעם ראשונה ושניה זורעה ושלישית אינו זורעה ותניא אידך שלישית זורעה רביעית אינו זורעה לא קשיא הא כרבי הא כרשב"ג הא כרבי דאמר כרבי יומיני הוי חזקה הא כרשב"ג דאמר בתלת יומיני הוי חזקה אמר ריש לקיש לא שנו אלא שזורעה וצמחה ואכלה חגב אבל זרעה ולא צמחה מצי אמר ליה בעל הקרקע כל ימי זרע (ב) זרעה לא ואילו ועד אימת אמר רב פפא עד דאתו אריסי מדברא וקיימא כימה ארישייהו מיתיבי רשב"ג משום ר"מ אומר וכן היה רבי שמעון בן מנסיא אומר כדבריו חצי תשרי מרחשון וחצי כסליו זרע חצי כסליו שבת וחצי שבט חורף חצי שבט אדר וחצי ניסן קור חצי ניסן אייר וחצי סיון קציר חצי סיון תמוז וחצי אב קיץ חצי אב אלול וחצי תשרי חוב רבי יהודה מונה מתשרי ר"ש מונה ממרחשון מאן מיקל בכלוהו ר' שמעון וכולי האי לא קאמר לא קשיא הא דקבלה מיניה בחרפי הא דקבלה מיניה באפלי: רבי יהודה אומר אם קבלה ממנו במעות: ההוא גברא דקביל ארעא למזורעה כהו כ' תומי אגודא דנהר מלכא סבא בזווי איסתבר נהר מלכא סבא אתא לקמיה דרבא אמר ליה נהר מלכא סבא לא אמרו ליה רבנן לרבא הא אגן חגן ר' יהודה אומר אם קבלה הימנו במעות בין כך ובין כך אינו מנכה לו מן חכורו אמר להו לית דחש לה לדר' יהודה: **מתני' המקבל שדה מחבירו בעשרה כור המים לשנה ולקתה גותן לו מתוכה היו המים יפות לא יאמר לו הריני לוקח מן השוק אלא גותן לו מתוכה: גמ' ההוא גברא דקביל ארעא לאספסתא בכורי דשערי עבדא אספסתא וחרשה וזרעה שערי ולקו הני שערי שלחה ר"ב הכובא מסורא דפרת לקמיה דרבינא כי האי גונא מאי כי לקתה גותן לו מתוכה דמי או לא אמר ליה ימי דמי התם לא עבדא ארעא שליחותא דמרה הכא עבדא ארעא שליחותא דמרה הוא גברא דקבל פדס מחבריה בעשר דני חמרא תקיף ההוא חמרא סבר רב כהנא למימר היינו מתני' לקתה גותן לו מתוכה אמר ליה רב אשי ימי דמי התם לא עבדא ארעא שליחותא הכא עבדא ארעא שליחותא וזמורה רב אשי בעיני דכדום ובשרה שלקתה בעומריה: **מתני' המקבל שדה מחבירו לזרעה ששורים לא יזרעה קמנית ומנית יזרעה תבואה ורשב"ג אומר גמ' א"ר חסדא מ"ט דרשב"ג דכתיב ישאריה ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כוזב ולא ימצא ביהם לשון תרומות מיתיבי מוגבת פורים לפורים ואין מודקדקין ברבר ואין העני רשאי ליקח מהן רצועה לסגדלו אא"כ התנה במעמד אנשי העיר דברו רבי יעקב שאמר משום ר"מ רשב"ג מיקל****

חמרא א מיי פ"ח מהל' שכירות הלכה ה סמנ עשין מט טור ש"ע ח"מ פי' שכן טעין ב יע"ש גמ"מ: סב ב מיי פ"ח מהל' אכסרי ביהא הלכה לא סמנ לאין קבו טע"ש אה"ע טי ע ספי"א א: סג ג מיי פ"ח מהל' שכירות הל' ה סמנ עשין פט טע"ע ח"מ פי' שכן טעין ב: סד ד ה ר ז מיי סס הלכה ז סמנ שס טור י"ע ח"מ פי' שכן טעין ב: סה ה ט מיי סס הל' ט סמנ שס טור ש"ע ח"מ פי' שש:

מוסף רש"י

דאמר בחרי דימני הוי חזקה. דלמד ממסכת יבמות (דף נח:) ששאל לראשון ומת לפני ומה לגביה לא חזקה. דכתיב וזני יומי חזקה (בתובות נח:) בתלת יומיני הוי חזקה. ובימות (סס) שאל לראשון ומת לפני ומת לגביה תשנ"א, וכתיב לא חזקה. דעד תשנ"א וימני לא היה מוחזק לקבל את בעליה (סנהדרין פא.) חורף. עת זרע ששורים וקטנית המרשין להכשל מהן. קור קשה ממזיק: בראשית ה כב. ע"ש שורות חצי כסליו וסבת וחצי שבט קור. חצי שבט כו' חורף. קיץ. הוא זמן לקיחת תאנים ומן שמייצים אותו בשזות ושמו קין כמו (ש"ב טו) הלחם והקין לאכול העמרים (בראשית שט.) חרום. הוא סוף ימות החמה שהעולם חס ביותר כמו שנינו במסכת יומא (נח.) שלי קייטא קשי מקייטא (שם.) מגבת פורים. מעות שנויין בגלגל מני העיר להק' לעניים למערת פורים. לפורים. טלה ימנה לעניים דפורים. וע"ל עתה. ואין מודקדקין בדבר. למר יזים פחות והמותר יכול לבסס על זרעה ש"מ.

תורה אור השלם

שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו קבו ולא ימצא בפיהם לשון הרמה כי המה ידעו וידברו ואין מחזירי: צפניה י"ג

הגהות הב"ח

(א) גמ' וזעה ולא ואילו כ"ב (וחזקא שאר בני באבי זרעו ויתמו דלמדי דרוע זרע שליטו ראו לזרעה אלל אם אלל כל בני באבין ומי לא תתו לת לן לממר שכל בני באבי זרעו זרע שליטו ראו לזרעה:

הגהות הגר"א

(א) גמ' חני כו'. ניצ דייק ורבי' השמיטה ילא כתיב רק ללא דשמואל ודל' (ועמ"ש בהגהות על הר"ש ובת"מ פי' ש"כ:) (ב) בחשונה תבאה לא כו'. ניצ והר"ף והרמב"ם גרסו זה"ש: (ג) רש"י ד"ה עבדא ארעא שליחותא בעלי כו'. ניצ ואפי' זרעה מתחלה שעריין היין וקן למ"ש עבדא ארעא כו' וכו' דיקא ויעמ"ש רבנו בחיי מ פי' ש"כ: (ד) שם ד"ה לא יזרעהו כי נהנה בשעמי ע"ה ז"ל והרמב"ן מבין להיפך דקבלנות אסור ככל ע"י:

וכן כל אחד שני חדשים י"ב חדשים לששה עמים: **ממחילת תשרי.** ממחיל למנות שני חדשים בכל עת: **מאן קמיקל.** במשך ימי הזרע למי שזל לאחר זריעתו: ר"ש. שמה מן מרחשון ואומר מרחשון וכליו זרע: **בחרפי.** חטין ושיוון הנורעין בתחילת החורף: **באפלי.** שעריין וקטנית הנורעין בלמד: **איסתכר.** לשון (בראשית ח) ויסכרו מעינות ההוס. נסתמה הליכתו שבטבוהו העלוניוס העלוניוס הסייעוהו דרך אחרת ואין ירק מלניח אלא בקרקע נרצת בלרץ לחם: **מס מדינה.** לא עליו לבדו עברה. ולאסוקי אדעימה נמי לא היה ליה דלא הוי עניד למיסתכר: **מתני' ולקסה.** שהיו חטין שזופות וגם כמושוח. וזו מחמירות הולרחה לשנומה ולא בקבלנות דלי בקבלנות פשיטא דכל אחד זוכה ומתחייב בתלוי: **גמ' עבדא אספסתא.** היא נקזרת לשמים יום כדלמך ברש"מ ח"ה (ב"ב נח:) חזור וזרעה שעורים: **עבדא ארעא שליחותא.** ז"ל בעליה לא חכרה אלא לאספסתא ואילו זרע לה לאספסתא ואילו היה מלניח והוא פסק עמו ליקח שעורין מן השוק: **פרדיסא.** כרם: **סקיף.** החמץ: **עבדא ארעא שליחותא.** הענבים לא לקו אלא משנעשה יין בתחביותו צביתו לקח ואמר בצבא בתרל (דף טו:) חמרא אסתפסא דגברא שזור זה קונהו מזה טוב ומזלו גורם להחמץ: **ענבי דכדום.** ענבים שהתלעו: **בעומריה.** בעודן שעומות ליצט צימות הקין דכל (ומן) זה עודן לרייין לקרקע וכן הענבים שהתלעו בין בליר לזריכה. וכגון דלא אחיחו יותר מן המנהג: **מתני' המקבל שדה לזרעה שעורין.** ובחמירות כך וכך חטין או שעורין או מעות: **לא יזרענה חטין.** שהחטין מחמירות את הקרקע יותר מן השעורים. והוא לא מתוקמא אלא בחמירות דלי בקבלנות הא אמרין (תוכחות ארעא ולא ליכחוש חטין) ואילו הוי נהנה בשעמי של זה"ל: **ורכב שמעון בן נמיאל אוסר.** וטעמא מפרש בגמרא: **תבואה לא יזרענה קטנית.** שהקטנית מנחמת הקרקע יותר מן התבואה: **גמ' מיקל**

6 [בכרות ה: ושינ],
7 [שבת נב: ושינ],
8 [לעיל א: ז: ד] כ"ב כ:
9 [ס"א רבי אלא וכו'
אימא כ"ב כ: ז] [בכרות
נב: פסולין ק:],
10 [תענית ו: ח] [סוטה
כ:],

תורה אור השלם

1 ברוך אתה צדיק וברוך
אתה פשוט:
דברים כח ג
2 ברוך אתה בבאך
וברוך אתה בצאתך:
דברים כח ה

הגהות הב"ח

6 [גמ' ודילך דלי ונהוג:
3] שם ד' יוחנן לטעמיה
כ"ל אות ו' נמתק:

הגהות הגר"א

[א] גמ' תפילה יורענה
כו: כ"ב ור"ף ג' ג' ג'
תפילה לא יורעה כו' [מן
תפילה יורענה קטנית א"ל
ליק' חו"י תמני' כ"א
כתיבה כגנל:

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא

מיקל. לע"ג דמשיני לא סבר דמקפיד איניש מידי ללא חסר זה:
דאמר מר רבה בר רבא נחמני רביה דלצי רבנה גידלו צניחו:
דהתכבד. שמשפח צורה שלא יצמחו זרעוניה: ליורע [שהא]
חטין וכו'. ה"ג פסק עמו חטין שמה הוא זרעה חטין בשנה

מיקל אמר אביי טעמא דרבן שמעון כדמר
דאמר מר האי רבא דניחא ליה דתתבד
ארעיה ליורעה שתא חמי ושתא שערי שתא
שתי ושתא ערב ולא אמרו אלא דלא כריב
ותני אבל כריב ותני לית לן בה: תבואה
לא יורענה קטנית [וכו:]: מתני ליה רב
יהודה לרבין [א] "תבואה יורענה קטנית א"ל
והא אנו תנן תבואה לא יורענה קטנית א"ל
לא קשיא ^בבהא לן והא להו א"ל רב
יהודה לרבין בר ר"ג רבין אחי יהני תחלי
דבי כיתנא אין בהן משום גזל יעומדות
על גבולין יש בהן משום גזל יואם הוקשו
לזרע אפילו דבי כיתנא נמי יש בהם משום
גזל מ"ט מאי דאפסיד אפסיד א"ל רב יהודה
לרבין בר ר"ג רבין אחי יהני דילי דילך
ודילך דילי ⁶ נהוג בני מצרא אילן הנוטה
לכאן לכאן והנוטה לכאן לכאן דאיתמר
אילן העומד על המיצר אמר רב הנוטה
לכאן לכאן והנוטה לכאן לכאן ושמואל
אמר וחולקין מיתבי אילן העומד על המיצר
יחולקו תיובתא דרב ⁷ תרנמא שמואל אליבא
דרב בממלא כל המיצר כולו אי הכי מאי
למימרא לא צריכא דתלי טוניה לחד גיסא
ואכתי מאי למימרא מהו דתימא ⁸ דא"ל
פלוג הכי קמ"ל דאמר ליה מאי חיות
דפלוגת הכי פלוג הכי א"ל רב יהודה לרבין
בר ר"ג רבין אחי לא תובין ארעא דסמיכא
למתא ⁹ דא"ר ¹⁰ אבהו אמר רב הונא אמר
רב יאסור לו לאדם שיעמוד על שדה חבירו
בשעה שעומדת בקמותיה איני והא
אשכחינהו רבי אבא לתלמידיה דרב אמר
להו מאי אמר רב בהני קראי יברוך אתה
בעיר וברוך אתה בשדה ברוך אתה בכואך
וברוך אתה בצאתך וימרו ליה הכי אמר רב
ברוך אתה בעיר שיהא ביתך סמוך לבהכ"נ
ברוך אתה בשדה שיהו נכסוך קרובים לעיר
ברוך אתה בכואך ¹¹ שלא תמצא אשתך ספק
גדה בשעת ביאתך מן הדרך ברוך אתה
בצאתך ¹² שיהו צאצאי מעיך כמותך ואמר להו
ר' יוחנן לא אמר הכי אלא ברוך אתה בעיר
שיהא בית הכסא סמוך לשולחך אבל
בהכ"נ לא ¹³ ורבי יוחנן למעמיה דאמר ¹⁴ שבר
פסיעות יש ברוך אתה בשדה שיהו נכסוך
משולשין שלישי בתבואה שלישי בזיתים
ושלישי בגפנים ברוך אתה בכואך וברוך
אתה בצאתך שתהא יציאתך מן העולם
כביאתך לעולם מה ביאתך לעולם בלא
חטא אף יציאתך מן העולם בלא חטא
לא

הכנסת סמוך לזיתו לר' יוחנן לאו מעליותא היא: ר' יוחנן לטעמיה.
דאמר במסכת סוטה (דף כג.) שבר פסיעות יש דאמר למדנו
יבאת חטא מנמולה וקיצול שבר מאלמנה שאמרה לו ולא שבר
פסיעות יש אם יש בית הכנסת בשכונתי ואני צאה לזית מדרשך
להתפלל: משולשין. שיש שנה שלוקה בגפנים וצותים ואין
לוקה בתבואה יש שנה שלוקה צו ולא צו ותהי לו פליטה:
לא
גית חבירו ועוד דלון כלל מן הנוף ברשות העליון אלא מיד
על המיזר רק מעט מן הענפים נוטים לכאן ולכאן חוץ לרוחב המיזר:

קו.

האי מאן דבעי דתתבד [ארעיה]. פי' צנוטו' שמקלקל שדה וקשה
לדרכה כן הוא רגילות של עובדי אדמה שזורעים שנה
חטין ושנה שזורעין וכשזורעין אותה צ' שנים חטין לזופין או שזורעין
מתקלקלת וכן נמי משמע בשילהי חוקת הבתים (ב"ב דף יא: ז) גבי

אחד אמר אכלה חטין ואחד אמר אכלה
שעורין כדפי' רבינו שמואל התם
לכך י"ל האי מאן דבעי שמהא שדהו
חשובה כאליו הניחה שנה אחת צורה
כי כן דרך לזרעה שנה ולהוציאה
שנה כדי שמחזור לכחה ממנה
שהוכחה לזרע שמה חטין ושמה
שעורין ולכן אמר רש"י ג' כשומר
לזרעה חטין שלא יזרע שעורים כי
שמה אשחקד זרעה שעורים ואי כריב
ותני לית לן בה ס' לא יאסור רש"י ג'
הני' תחלי' דבי כיתנא אין בהם
משום גזל. לע"ג שהתנה
יהושע שיהו מלקטין עשבים בכל
מקום כדלמר בסוף פ' מרובה (ב"ב
דף פא.) התם מיירי בעשבים שאין
ראויים לאדם אלא לבהמה וכן משמע
מדלג נקט ירקות אצל תחלי שהן
מאכל אדם אסור אלא"כ הוא
שדה פשתן: א"ר' העומד ע"י
המיצר. פי' הקונטרס אינו מיושב
שפירש אילן שנטוע בקרקע סמוך
למיצר והשרשים נוטים בשל חבירו
אלא נראה לפרש שהאילן עומד ממש
על המיזר שהוא של שניהם ואין
השרשים ממשפטיין לקרקעו של זה
יותר משל זה אך הענפים נוטין יותר
לשל אחד מהם רב אמר הנוטה
לכאן לכאן כיון שהשרשים שוים בשל
זה כמו בשל זה אזלינן זמר הענפים
מה שיש מן הענפים כנגד המיזר
חולקים והשאר לרשות שנטין היו
הכל שלו ושמואל אמר חולקין אזלינן
זמר השרשים שהם שוים כמו כן
יהיו שוים בענפים אצל אי נטוע
כולו ברשות אחד והענפים נוטים
ברשות חבירו צוה אמר ר' יוחנן צ"פ
לא יחפור (ב"ב דף קז: ו) ושם ד"ה
ואחד) מציא וקורא שעל מנת כן
הנמיל יהושע את הארץ שכל הענפים
יהא לצבל השרשים ובהא מרדו נמי
רב ושמואל דשמעתין מפיך אילן
העומד על המיזר חולקים ומשי
בממלא כל המיזר כמו שהשרשים הן
כולן על המיזר כך הם הענפים
ותחלי טעמיה לחד גיסא דקאמר
לא שהענפים עובדים המיזר אלא
שיש פירות לזד אחד יותר מלזד
חבירו מהו דתימא ניפלוג לאורכו של
מיזר קמ"ל דחולקין לרוחבו של מיזר
ושיליה הבית והעלייה (לקמן דף קח:)
דמתן שמי גינות וזו למעלה מזו וירק
צניחים השרשים לכ"ע הם של עליון
לפי שהם יונקים מגינתו אבל הנוף
שהוא צאיר התחתון לר' יהודה הוא
של תחתון ולר"מ הוא של עליון דאמר
שדי נופו זמר עיקרו והתם פסיק

כר"ש דאמר כל שיכול עליון לפשוט ידו ולטול הרי אלו שלו והיינו
כר"מ והשאר מסתמא הפקיר לתחתון ונראה דאפי' לרב דלית
ליה הכא שדי נופו זמר עיקרו סובר שפיר כר"מ דכיון דהתם
כל השרשים כולן בשל עליון דין הוא למימר שדי נופו זמר
עיקרו כדאמר נמי רבי יוחנן בשילהי לא יחפור ושמואל דאמר
הכא חולקין ויכול לטורח התם כרבי יהודה ללא אמר שדי נופו
זמר עיקרו משום דרגילות למלאות גינתו עפר ולהשוותו אל
על המיזר רק מעט מן הענפים נוטים לכאן ולכאן חוץ לרוחב המיזר:

עין משפט
גד מצוה

מו א ב מ"י פ"ח מהל'
שכרות הלכה ט סמג
עשין פט טושיע ח"מ פ"י
סמג:
מו ג ד ה מ"י פ"ז מהל'
גולה ואכילה הלכה ד
סמג עשין עב טושיע ח"מ
פ"י רעב ספיק ח"י:
מוח ו מ"י פ"ד מהל'
שנים הלכה ט סמג
עשין פב טושיע ח"מ פ"י
קפו ספיק ז וס"י קנה
ספיק טו:
ז [טושיע ח"מ פ"י שעת
ספיק ח:]

לעזר רש"י

קריש"יין [קריש"יין].
שחלים.

מוסף רש"י

אסור לו לאדם שיעמוד
על שדה חבירו כו'.
שלא ייקטו עשין רעה (ב"ב
ב.). שלא תמצא אשתך
ספק גדה בשעת ביאתך
מן הדרך. בשעה שאלם
בא מן הדרך קשה לו
כשמצא את אשתו ספק
גדה יותר מנדה ודאית,
שעל ספק הוא מילר וילכו
ועל חטא אינו מנע [סנהדרין
פז.]. שיהיו צאצאי מעיך
כמותך. תמיהה ולעשר
וכדו' [תענית ג:].